

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarurile cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOICHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărătoare și inserțiunile administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	36 coroane (18 Lei)		Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 20 cor., până la 200 de cuvinte 25 cor., de aci în sus 30 cor.	
Pe jumătate de an 18	„ (9 „)			
Pe un pătrar de an 9	„ (4 „)			
Un număr	70 fileri (35 bani)			

Naționalitatea în ornarea bisericilor noastre.

Astăzi, când în sfârșit suntem ai noștri, când dispunem de noi înșine și de sentimentele noastre, ni-se impune ca cea mai mare și sfântă datorie cultivarea eului nostru național, afirmarea caracterului nostru etnic în toate manifestările vieții noastre, închegarea noastră pe baza culturii originale românești.

În primul rând trebuie să ne dăm seama, că un popor trăește și este reprezentat înaintea umanității, cu calitățile sale sufletești specifice, prin arta sa, care se concretizează în opere, care opere chiar prin valoarea lor absolută și, fiind produsele geniului poporului respectiv, sunt nepritoare.

Astăzi avem o literatură națională dezvoltată, începută de Alexandri, Coșbuc etc., continuată tot în același spirit de următorii scriitori și poeți; s'au făcut începuturi serioase pentru formarea unei muzici populare, mișcare în fruntea căreia stau măestrii Kiriac și Vidu, în arhitectură se afirmă tot mai mult un stil național; în pictură avem pe genialul Grigorescu, care a cântat în pânzele sale fiecare bătăie de inimă a Românului, învelind scenele, figurile sale într'un aer plin de duioșie, de visare, de poezie — aer specific românesc. El însă a creat pictura românească profană, rămânând în pictura bisericească și pe mai departe o sumedenie de stiluri și influențe streine, așa că pictură bisericească românească — în înțelesul strâns al cuvântului — nu avem încă. Încercări de emancipare s'au făcut și se fac, negreșit însă va dura încă mult timp până când pelângă și împreună cu stilul bizantin — cel mai apropiat de sufletul nostru — va răsări stilul românesc în clădirea, pictarea, ornamentarea și mobilarea bisericilor noastre.

Bisericile noastre din Banat — afara de două sau trei — în felul cum sunt astăzi, nu

au întrânsele aproape nimic din sufletul românesc, afară de sporadicul tricolor, care se ivește modest pe câte o bucată din odoarele bisericești. Încolo tot așa de bine s'ar putea numi sârbești, bulgărești etc. Cauza este negreșit lipsa de contact continu și mai adânc cu vechiul Regat, unde deși nu prea pronunțat, dar totuș se observă un stil mai românesc; și că curentul de artă națională în biserică, introdus în Ardeal de marele Șmigelschi, este prea proaspăt, încât n'a putut avea efectul cuvenit, îndeosebi, că și împrejurările din deceniul din urmă au fost neprielnice. Totuș vedem că s'au făcut încercări în direcția aceasta la pictarea bisericii din Vârșeț, care pe lângă unele defecte, totuș prezintă o valoare sub raport național.

Dacă am orbecăit până acum pe căi întunecoase, conduși de o mână dușmană, astăzi este datoria artiștilor noștri să îmbrățișeze fără preget direcția națională în ornamentarea bisericilor, și este datoria tuturor Românilor de bine să-i sprijinească pe aceștia și numai pe aceștia, ca astfel să poată crea o adevărată operă de artă națională.

Oare ce ne-ar putea reprezenta mai bine înaintea străinului, care ne vizitează din întâmplare sau intenționat, decât chiar biserica? Fiind ea și prin măreția clădirii și prin locul unde este situată, prima care va atrage atențiunea străinilor, evident că de aci va atârna și calitatea părerii ce-și vor face despre noi. Să amintesc numai un caz întâmplat în războiul mondial, care singur, afirmă cele spuse mai sus.

Când în campania de dureroasă amintire, întreprinsă de Nemiți în Ardeal contra trupelor române, acești Nemiți au ajuns în Sibiu, au rămas uimiți, când au văzut atât exteriorul cât și interiorul minunatei catedrale. Și atunci și-au pus întrebarea: „Oare se poate ca Românii să fie așa de înapoiați în cultură, după cum ni-se spunea, când ei pot avea așa o biserică?”

Așadar biserica românească trebuie să fie întruparea geniului artistic românesc.

Bisericile noastre din Banat — cu puține excepții — ca arhitectura nu reprezintă hotărît aproape nici un stil. Mai mult au din stilul baroc, și anume cel german-roman, care nu poate avea nici o legătura cu sufletul românesc, care înzestrat fiind cu un simț estetic mai dezvoltat tinde spre o mai frumoasă și mai atrăgătoare arhitectură. Dar să privim interiorul bisericilor noastre. Iconostasul dacă nu este făcut din zid este făcut din lemn sculptat. Ne întrebăm în ce stil este făcută sculptura aceasta? Tot în stilul „baroc” îmbinat chiar și cu „rococo”. Ori nu există o sculptură ornamentală românească, îndeosebi când este vorba de lemn?

Pictura este făcută în mare parte de zugrăvi profesioniști cari n'au cultură românească aproape de loc. Pictura aceasta are pretenția să fie executată în stilul bizantin. Dar în care stil bizantin? Acești zugrăvi nu și-au dat silința să se adâncească în tainele adevăratului stil bizantin, ci l-au adoptat pe cel din timpul decaderii, ajuns la noi în Banat prin mijlocirea Sârbilor, cari la rândul lor prin Bulgari și Greci au făcut legătura cu muntele Athos. De aci apoi în icoanele, care „împodobesc” bisericile noastre din Banat — și acesta se poate aplica și la alte ținuturi afară de Banat — sfinții sunt zugrăviți ca ceva, care numai pe de departe seamănă cu omeneșul, inspirând privitorilor mai mult compătimire sau frică, în tot cazul mai puțină evlavie.

Și știut fiind, că la clasă de jos — în cazul de față calea la suflet se face mai ușor prin ochi, decât prin intelect, ar fi de dorit să se dea mai mare importanță picturii bisericești, ca astfel icoanele din bisericile noastre să fie *adevărate* podoabe, care prin intermedierea ochiului să dea țaranului învățături din Biblie așa, ca să le înțeleagă pe deplin. Mai bine să se picteze mai puține icoane într'o biserică, dar bune, decât multe și rele.

Și în pictura bisericilor noastre trebuie introdusă naționalitatea. Negreșit că aici va fi mai greu, trebuind să se țină seama, să nu cădem în anacronism. Dar nici nu este vorba, să îmbrăcăm figurile biblice în opinci, sau țări, dar cel puțin să redăm prin peisajele folosite în tablouri aerul românesc, poezia regiunilor noastre, fețele personajilor să poarte caracteristica timpului românesc, mobilierul, îndeosebi jeturile ce se vor folosi în scenele biblice, să prezinte o lucrare de sculptură ornamentală românească, căci o astfel de pictură o va înțelege toată umanitatea, dar o va înțelege mai bine și pe deplin — printr'o sentimentalitate înrudită — poporul românesc.

În ce privește restul pereților, care nu este acoperit de pictură, să fie împodobit cu motive

de cusături românești; chenare românești să lege un perete de celalalt peste cerime în locul atâtor linii întortochiate, straine de sufletul românesc. Tot astfel și pe steaguri și pe odoarele bisericești să se aplice cusături românești, a căror valoare artistică este incontestabilă.

Iconostasul, mobilierul bisericii, chiar fiind că se face mai mult din lemn, să se facă în stil național. Stilul românesc de creștături și rosete, fiind mai solid și totodată mai durabil, efectul general va fi al seriozității, durabilității, ceea ce congruează cu întreg spiritul bisericii, producând o liniște sufletească, pe care stilul baroc-rococo — fiind mai ușor de natură, mai lumesc să zic — nu o poate cauza. Odată cu dezvoltarea industriei naționale a lemnului la noi în Banat, vom avea iconostase, străni, jeturi românești și astfel tot ce se va cuprinde în interiorul bisericilor noastre, va fi inspirat de geniul artistic românesc.

În centre mai mari vor fi afară de biserică și muzee, — mă gândesc la cele etnografice — fiecare centru mai mic, fiecare comuna însă își va avea în modul acesta muzeul său propriu, care va demonstra oricărui străin capacitatea neamului românesc, de a se afirma cu însușirile-i sufletești specifice — ca națiune! Căci: „Arta este puterea creatoare a națiunilor” cum zice A. C. Cuza.

Achim Miloia.

Stimul pentru nervi.

Omor senzațional în strada cutare!

Atât e de ajuns să pui în mișcare o ceată de detectivi, rișorți și pe câți alții.

Căfâind aleargă care încotro, ca iute și de grabă să adune datele după cari lămărește publicul în febrila așteptare.

Împărțite fiind rolurile din capul locului, unul știricește după amănuntele întâmplării, celalalt scormonește prin trecutul obscur al delieventului, al treilea se inspiră de urmele sângelui închegat acolo unde s'a comis fapta.

Și apoi să vezi cum se mai iau la întrecute cu rapoartele lor scrise în fuga condeiului pe seama edițiilor de seară ale gazetelor, cari până aci căseau de vreme lungă.

Între aceea vestea se respândește ca lumina fulgerului. Redacțiile sunt asaltate cu fel de fel de întrebări silindu-se tot natul să audă cât de mult și cât de îngraba.

În sfârșit apar ziarele. Lăpădături de copii zdrențoși strigă cât îi ține gura atrăgând luarea aminte asupra vestilor tipărite cu litere grase.

Pasanții setoși după știri de senzație ard de impaciencă. Prin îmbulzeală își fac loc se ajungă la câte un exemplar de foaie, ca apoi, pașind încet, să poată sorbi cu ochii tot ce s'a scris despre întâmplare.

Nu-i vorba le cade bine agitația, care i-a cuprins, cund cele zugrăvite în colorii atât de vii.

Nu peste mult se pune în mișcare aparatul greoi al justiției.

În sala tribunalului apar pe rând: judecătorii, procurorul, apărătorul, psihiatrul și jurații, căci atâția se recer să scoată la iveală dreptatea și totuși se întâmplă câte odată că nu nimerese cuful în cap.

Pe banca acuzaților șede asasinul în haine sure de rob lângă sentinela vigilentă.

Este palid, cu privirea pironită în pământ. Pare a fi liniștit, dar în internul său se zvârcolește.

În partea rezervată pentru public își face apariția reprezentanții gălagioși ai ziarelor iubitoare de senzație, apoi pungășii de stradă, cari cu atențiune încordată se trudesc să afle în decursul pertractării slăbiciunile legilor pregătindu-se pentru cariera lor de mâncă.

Nu lipsește nici femeii nemăncate, nedurmite, în așteptare să audă publicarea verdictului zdrobitor.

Aici și-au aflat cu toții locul să se delecteze în chinurile sufletesti, ce le suferă facatorul de rau la vedere publică.

Președintele sună. Se începe pertractarea.

Acuzatul fiind ascultat nu-și recunoaște fapta. Urmează fășuniile lungi și monotone ale martorilor, apoi părerea experților și în fine, la un semn dat al președintelui, se ridică procurorul.

Dovezi pipăibile nu-i stau la dispoziție, deci e sililit să se bazeze pe cele auzite dela martori și experți.

Grupând și combinând materialul agravator combinate și constată, deduce și acuză, acuza cu vervă și temei, cerând nu mai puțin decât aplicarea pedepsei de moarte.

Publicul, dispus spre rășunare, îl aproabă în tăcere.

Abia s'a așezat procurorul și iată că își ia avânt avocatul.

Criticând și aparând despletete pe rând motivele acuzei susținute, le spulberă în felul său, ca în urma urmelor să ajungă la concluzia, că acuzatul e nevinovat.

Publicul cuprins de compătimire îl aproabă și pe apărător întocmai ca pe procuror, căci așa e cumpana cântarului dreptății omenești: se apleacă când în dreapta când în stânga.

Pauză mai lungă. Jurații se sfătuie. Analizează dovezile.

Cei slabi de fire își gândesc: „Mai bine o sută de ucigași mântuiți, decât un singur nevinovat osândit”, iar jurații îndrazneți stăruie pentru condamnare.

Destul ca nu se pot înțelege.

Mai resfoiește odată puginile codului penal, dar toate s'înzadar, omorului premeditat nu-i corespunde decât pedeapsa de moarte.

Un fior rece îi străbate până la oase.

Dară ce vă și bateți capul, Dilor jurați cu pedeapsa ce va aplica-o judecătoria. Datorința DVoastra e numai

să răspundeți la întrebarea, ce vi s'a pus. Vinovat-e acuzatul? Da sau ba!

În fața acestei întrebări sermanii jurați neîndemnatice în a se pronunța în chestii de viață și de moarte, cer votare secretă.

Se cetește apelul nominal, iar ei luându-și inima în dinți... votează... unul după altul.

*

În liniște perfectă se publică verdictul.

El sună a nevinovație.

Judecătorii bazați pe verdict își formulează sentința achitând pe acuzat.

Efectul ni-l putem închipui. Cei prezenți tremură de satisfacție, că dreptatea a învins dar n'a triumfat, iar acuzatul stă înmărmurit de bucurie și mirare.

*

Și oare de ce nu se arată atâta interes față de cel demn și vrednic, ca față de ucigașul devenit celebru?

Pentru că lumii îi trebuie senzație.

Știrile despre sânge irita nervii, iar nervii, bieții de ei, au lipsă, uneori chiar urgentă lipsă, de stimul, ca să-și poată împlini chemarea.

Alături de nicotină, de cafeină și de câte altele și senzația își face slujba, căci nervii multora s'au slăbit în așa măsură, încât pentru moment au nevoie să fie agitați fara ca stăpânul lor să-și dea seama de adevărul, că senzația înca e o otrăvă care tocește pe nesimțite.

Aurel Moaca

asesor konzistorial.

Cuvântare

rostită la parastasul solemn, celebrat în 26 Ocromvrie 1919 în com. Jidovin, pentru odihna sufletelor eroilor reg. 107 Alba-Iulia, căzuți în lupta memorabilă dela Szentes.

„Luptă bună am luptat, credința am păzit, cursul am plinit”. (II. Tim. 4, 7).

Prea Cinstite Doamne! Let-colonel!

Cinstiților Domni oficieri, tubiților ostași și intristaților ascultători!

O frumoasă datorință creștinească am îndeplinit noi astăzi, când la glasul de chemare al Dlui Let-col. Magda, prea vrednicul comandant al acestui regiment de eroi, am grăbit cu drag în aceasta comună a Jidovinului de a săvârși cu solemnitate potrivită acest parastas pentru odihna sufletelor eroilor acestui regiment, cari până la cea din urmă răsufare a lor, „dând celece sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu și cele ce sunt Cesarului Cesarului” (Luca 20, 25) au căzut pe câmpul de onoare, au mușcat cu dinții lor țărâna pământului în lupta grea și memorabilă dela Szentes, carea cu litere de aur va rămânea scrisă în vecii vecilor în istoria acestui regiment.

Șiroaie de lacrimi ar trebui să ne umple față, când ne gândim la mulțimea eroilor și mucenicilor, pe cari acum mai în urmă i-a răsturnat coasa cumplită a morții nemiloase acolo în fața Szentesului blăstămat, pe ma-

Jurile Tisei pentru a ne castiga noua bucuria și fericirea de acum. Insa nu, nu plângeți, domniilor și fraților, curmați curgerea lacrimilor voastre, caei nu pentru a plânge și a ne tângui, ci pentru preamărirea acestor eroi ne-am adunat noi astăzi în număr atât de impozant. Eroii nu trebuie plânși, eroii trebuie glorificați. Eroii nu sunt morți, ei trăiesc în amintirea recunoștințelor a urmașilor, cari au datorința sfântă a pomeni pe acei cari „luptă bună au luptat, credința au păzit cursul vieții și al datoriei au plinit”. (H. Tim. 5, 7).

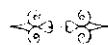
Dreptaceea și noi — cucernicii preoți și duhovnici ai acestui ținut de curând eliberat — pătrunși până în adâncul sufletului de înalta datorie a cinstei și preamării eroilor, am înălțat la tronul cerescului Părinte acesta modestă rugăciune pentru odihna sufletelor neuitaților eroi. Și, fiindcă arma ucigătoare a tiranului vrăjmaș a stins prea curând lumina vieții lor tinere, — pe neașteptate a oprit cuvântul pe buzele lor tremurânde, încât n'au mai avut timp să adreseze macar un singur cuvânt de mângâiere, de îmbărbătare și rămas bun Domnitorului, voua iubiților camerazi și frați de arme, precum și celor de acasă, fie-mi permis cel puțin mie, prea preacinstiților domni ofițeri, subofițeri și soldați, ca invocând memoria acestor eroi, să pun — prin rostul meu duhovnicesc — în gura lor însângerată cuvinte dulci de mângâiere, îmbărbătare și rămas bun ale scumpilor voștri camerazi, pe care nici odată nu-i veți mai vedea, cărora nici odată nu le ve-ți mai putea strânge mâna prietenește, a căror piepturi, voi prea cinstiți Domni comandanți, nu le veți mai putea decora cu „Virtutea” și „Crucea militară”!

Sculați-vă dar din mormânturile voastre de pe mările Tisei, voi toți nemuritorilor eroi și mucenici, pe cari astăzi v'am pomenit, sculați-vă și — aruncând privirea în jurul vostru — nu uitați a vă adresa mai întâi către prea bunul și gloriosul nostru Domnitor zicând:

Înălțate Împărate! Din inima curată îți aducem mulțumită prea ferbinte pentru hotărîrea Ta supremă, pentru înțelepciunea dovedită în întreaga Ta viață, că nu ai scăpat din vedere momentul potrivit de a slobozi din nou biruitoarele Tale oști prin toate trecătorile Carpaților, ca poporului ingenunchiat de o mie de ani, să-i aducă solia mântuirii, gloria neperitoare din pasul Oituzului, din munții Vrancei, dela Mărăști și Mărășești, din văile Șușitei și ale Siretului, dela Panciu, dela Doaga și Străjescu! Pentru nespusa Ta bunătate, când ai poruncit să sune din nou goarna amuțită, să se frângă umilinta unui neam ingenunchiat de trufia unui popor fără astâmpărare, să se rupă lanțurile de robie blăstămată, în care gemea Ardealul și Bănatul jertfelor fără de număr. Ca din umbra durerilor și zbuciumul pământului stramoșesc să se înalțe acum strălucitoare bucuria dreptății, pe care în vârful baionetelor și în cutele drapelcilor ciuruite de gloanțe o flutura admirabilii Tai ostași, crainicii libertății naționale, vitejii aparatori ai idealului național!) Pentru toate acestea „sa trăiești” dăna, gloriosule Vodă! „Pace Ție, pace casei Tale și

pace la tot, ce este al Ței” (I Sam. 29, 6) și sa nu uți, ca noi și de aici dela poalele tronului ceresc rugăm stăruitor pe „Dumnezeul părinților noștri, sa-Ți deie Țe dar, sa devini un rege mare, cel mai iubit al poporului Ței, sa slărșească sfaturile Tale spre mărirea fiilor lui Izraiel cel românesc”.

(Urmează)

Excursia elevilor

Liceului „Traian Doda” la Cetatea Tibiscum.

Duminecă, 9 Maiu n., tinerimea studioasă dela liceul nostru a făcut, sub conducerea corpului profesoral o excursie la vestita cetate Tibiscum din teritoriul comunei Jupa. Profesorii au dat elevilor explicațiile necesare și s'au făcut și câteva desgropări, cu care ocazie s'au descoperit unele obiecte interesante. Ele vor fi depozitate în muzeul înălțat pelângă acest liceu. Excursia a succedat peste așteptate. Atât elevii, cât și elevele s'au simțit foarte bine, și au făcut acest drum pe jos, în cântece eroice și vesele. Conductul a fost deschis prin cele 4 cohorte ale cercetașilor liceului, cari prin mișcările lor precise și în acelaș timp elegante, au împus tuturor spectatorilor. La intrarea în comună preotul local Iosif Mircea a primit pe excurzioniști și i-a condus la biserica unde au fost așteptați de fruntașii comunei: inv. S. Bistrean, Tr. Radu, G. Frana și alții. După vizitarea bisericii excurzioniștii au plecat la însaș cetatea Tibiscum. Aci au fost așteptați de fruntașii comunelor Zăguzeni și Prisaca: învătorii Cornean și Maroeviu, „arheologii” locului primarul Bogdan, Morariu și alții, cari au căutat să facă excursia aceasta cât se poate de plăcută, îngrijindu-se și de alimente etc.

Remarcăm, că primele începuturi de desgropări le-au inițiat acești doi învățatori numiți dimpreună cu preotul G. Sperlea din Zăguzeni, deportând și până acum rezultatul descoperirilor muzeului liceului. La revenirea în comună elevii s'au prins în horă, după care la ora 12^{1/2} p. m. elevii s'au întors la Caransebeș. Ținem sa remarcăm deosebita ospitalitate arătată excurzioniștilor de către preotul, învățatorul, și familia Radu din Jupa. Trăiască!

Convinși de bogăția în ramașite interesante din timpul Romanilor a acestui loc, profesorii au luat deciziunea să solicite locurile în drept lucrari sistematice la Tibiscum.

m. c.

Programa examenelor

la liceul de stat „Traian Doda” în Caransebeș.

În urma ordonanței ministrului cultelor și instrucțiunii publice Secretariatul general Cluj Nr. 10201 a. e. programa publicată sa modifia în felul urmator:

Miercuri, 9 Iunie dela orele 7-12 examenele de religie cu elevii ordinari în ordinea fixata în vechea programă.

Joi, 10 până Sâmbata în 12 Iunie examenele de clasă cu elevii ordinari după modalitățile aceleiaș programe, d. m. examen de muzică vocală și instrumentală.

Duminică, 13 Iunie d. a. orele 5 examen de gimnastică la Prăuric.

Luni, 14 până Sâmbata în 19 Iunie examen de clasă cu elevii particulari I-VII; anume în 14 examene în scris cu toate clasele, iar în celelalte zile examene orale, după clase.

Duminică, 20 Iunie încheierea festivă a anului școlar: rugăciunea de mulțămintă, festivitatea școlară și distribuirea certificatelor.

Miercuri, 23 până Sâmbata 26 Iunie examenul oral de maturitate.

Caransebeș, la 10 Maiu 1920.

Sabin Evtușian
directorul liceului.

Ș T I R I

Personal. În trecerea sa spre Lugoj, fostul premier al României, Dl Ion C. Brătianu, a descins Sâmbata în 22 Mai a. e. pentru un scurt popas în orașelul nostru.

Hirotonirea și instalarea noului nostru mitropolit, a P. C. Sale părintelui arhimandrit Dr. Nicolae Balan, s'a fixat definitiv pe ziua de 17-30 Mai a. e., ziua sărbătorii Pogorării Duhului Sânt. Hirotonirea o va săvârși mitropolitul-primat Miron, Pimen mitropolitul Moldovei, Ioan episcopul Aradului, Nicodim episcopul Hușilor, Ipolit arhiepiscopul Bucovinei, Vartolomei locot. de arhiepiscop al Râmnicului Noului Șeverin, încunjuțați de înalți dignitari bisericești din toate provinciile locuite de Români.

Călătoria Suveranilor în Bucovina și Basarabia, a fost prilej de grandioase manifestări de dragoste pentru gloriosul desrobitor al neamului nostru, M. Sa Regele Ferdinand I și augusta mamă dăvioasă a tuturor obidiților M. Sa Regina noastră Maria. Călătoria s'a început în 15 Mai a. e. și va dura 10 zile. În drumul lor Suveranii au vizitat fosta capitală a Moldovei Suceava, de aici au plecat la Putna, ca să se închine la mormântul lui Ștefan cel Mare, vizitând apoi cetatea Movileștilor, mân. Sucevița, apoi Rădăuțul și la urmă Cernăuțul, unde Majestățile Lor vor petrece Luni și Marți (17 și 18 Mai a. e.). Din Cernăuț prin Noua-Sulița vor trece în Basarabia, vizitând centrele țării. Pe Suverani îi însoțesc pe lângă membri din guvern, și mitropolitul primat Miron și mitropolitul Pimen al Moldovei.

A. S. R. Principele Nicolae în Anglia. Direcțiunea școlii „Eton College” din Anglia, în care unmeaza A. S. R. Principele Nicolae al României, cursurile de liceu, a trimis zilele acestea un prea interesant și satisfăcător raport din care reiese, că A. S. Regala este în fruntea clasificației la matematică și științe

fizico-chimice. În timpul vacanței de Paști, tânărul principe a urmat un mic curs de agricultură, unde se predau cele mai noi metode de agricultură intensivă.

Ziua eroilor. Joi, la înălțarea Domnului, s'a serbat amintirea eroilor căzuți pentru întregirea și înălțarea neamului românesc. Întreg orașul nostru era pavozat cu flori, verdeța și drapele tricolore. După serbarea s. liturgii la catedrală, sub conducerea I. P. C. Sale părintelui arhimandrit Filaret Musta se face procesiunea credincioșilor în frunte cu tinerimea școlară dela toate institutele de învățământ, la crucea din piața mare. Aici, pe un podiu decorat cu ramuri verzi, se serbează un parastas solemn la sfârșitul caruia P. C. Sa părintele arhimandrit Dr. Iosif T. Bădescu, vorbește despre importanța marelui act ce se serbează azi. Întru amintirea scumpilor noștri eroi, rosteste un patrunzător discurs și maiorul D. Popescu, storcând lacrimi de bucurie în ochii auzitorilor. După defilarea trupelor, procesiunea se reîntoarce la catedrală de unde, tineretul școlar sub conducerea corpurilor profesionale, un pluton de soldați în frunte cu mult zelozul preot-militar N. Bădini și ofițeri, au urcat drumul la cimitirul din deal spre a împodobi cu flori iubitoare mormintele scumpilor noștri soldați. Aici, după cântările armonioase ale corurilor elevilor teologi și pedagogi și după declamările reușite ale liceanului Blaj și normalistului Ștefanuț, Dl profesor dela liceul „Traian Doda”, Manolescu, printr'un înflăcărat discurs aduce prinosul sau de recunoștință umbrei marilor noștri căzuți, a căror jertfă să fie totdeauna un nobil exemplu de patriotism pentru tineretul de azi. Seara la ora 8 s'a aranjat de soldați cetățeni și tineretul școlar, în frunte cu drapele tricolore și muzica militară, o grandioasă retragere cu torțe *Rap.*

Retragerea din circulațiune a Coroanelor.

Precum se anunță din capitală guvernul va proceda în curând la retragerea din circulațiune a Coroanelor. Bancnotele à K 10, 20, 50 și 100 vor fi scoase din circulațiune până la 1 Iulie a. e. și înlocuite cu banenote în Lei à Lei 1, 2, 5, 20, 100 și 500 sosite din America. Cu ziua de 1 Iulie a. e. bancnotele în Coroane à K 10, 20, 50 și 100 își pierd valoarea de circulație. Schimbarea Coroanelor în Lei se va face pe cursul oficial de acum, de K 2 = Leu 1.—

Imprumutul intern. Rezultatul subscripțiunii la Imprumutul intern de 5% lansat de guvern este evaluat la aproximativ Lei 1,800.000.000.

Plata cerealelor rechiziționate. Centrala băncilor populare a fost autorizată să facă prin consilierele agricole plățile avansurilor către proprietarii dela 100 ha. în sus, pentru recoltele prinse de radacini. Aceste recolte au fost rechiziționate de comitetul agrar în vederea însămânțării de toamnă. Pentru plata acestor avansuri statul a pus la dispoziția centralei băncilor populare suma de 200 milioane lei. Repartizarea semințelor rechiziționate se va face prin băncile populare, iar agricultorii mari și mici, cari vor primi semințele, le vor restitui la recolta anului 1921 în natura fara nici o dobândă.

Cronica culturală și literară

Nicu Corfescu la noi. Celce ne-a fost drag atata pentru preamarirea artei românești în alte vremuri, când aripile cântecului erau stavălite de atotputernicia celor ce ne-au înjugat dealungul veacurilor, a venit iarăși în mijlocul nostru, Sâmbata în 22 Mai a. e., ca prin frumoasele sale prestațiuni artistice superioare, să adaugă o noua cunună la această stimă și sinceră dragoste, ce i-am păstrat-o în inimă și gând. Și de astădată splendidul său concert ne-a procurat cele mai înalte emoții artistice. Tenorul sau dramatic a eșit cu putere la expresiune în aria lui „Canio“ din opera Bajazzo și în cei doi grenadiri de Schumann, care a fost, la dorința publicului, bisată. De sigur, la înălțimea marelui artist a fost și prestațiunea soției sale, a Dnei Virginia Corfescu. Un timbru cristalin și argintiu în voce și o școlire dintre cele mai rafinate și iscusite a acesteea, încât trecerile și nuanțările cele mai subtile se făceau cu o ușurință și simplitate clasică, cum am putut-o admira mai ales în aria „Gildei“ din opera Rigoletto a lui Verdi, și, apoi, peste toate, căldura comunicativa în interpretare, sunt însușiri cari eucerese și înălțue, proprii marilor și distinșilor artiști. Cununile și buchetele de flori date artiștilor au fost tot atâtea delicate gesturi de admirație și iubire ce păstram soților Corfescu.

Și numerii 31--33 din *Duminică ortodoxă* se prezintă în cele mai bune condițiuni, cu esplicări de evanghelii, meditații, cugetări și poezii religioase din peana scriitorilor: Rumeanu, Cosma, Dragoslav, Gibescu, D. Cornileseu, Cridim ș. a. Prețul 10 Lei pe an plătiți înainte, la adresa: București, Biserica Sf. Vineri-Hereasca.

Noua Revistă Bisericească intră în al doilea an de apariție. Numărul prim este bogat și variat în conținut. Remarcăm articolele Dlui T. P. Paeceseu „Răstignirea și Învierea Domnului“; cele patru cuvântări de toată frumusețea ale metropolitului primat Miron, ținute la diferite prilejuri și cronică apologetică-religioasă: „Teoria și practica socialismului față de creștinism“ de Pr. Cosma. Redacția și administrația: București, Strada Prince-Unită 60.

Ramurile craiovene în numerii 4—5 ne aduc interesantele păreri ale Dlui D. Tomescu despre pacifismul Dlui Bratescu-Voinăști, proză și versuri de D. Iov, E. Farago ș. a. și o justă cronică literară. Prețul 40 Lei pe an. Redacția și Adm.: Craiova, Societ. anon. „Ramuri“.

Negrăit de frumoasă este poezia poetului bucovinean G. Rotică: „Eu știu“ ca și discursul Dlui I. Petrovici rostit la moartea marelui nostru scriitor Barbu Delavrancea, cari împodobese paginile numărului 52 din revista bucureșteană „Sburătorul“.

Despre congresul învățătorilor noștri din județul Caraș-Severin, ținut în 15 și 16 Mai a. e. în Lugoj, vom publica o dare de seama din peana trimisului nostru special, în unul din numerele viitorii ai foii noastre.

V. L.

Partea oficială

Nr. 163 Șc. ex. 1920.

Circular

cătra oficiile protopresbiterale și parohiale și
cătra învățătoria din dieceza Caransebeșului.

Ordonanța Conziliului Dirigent de sub Nr. 203000/1919 carea vi s'a comunicat direct, a stabilit salarizarea corpului didactic și încadrările pe baza acestei ordonanțe sunt în curs, efectuându-se prin organele statului.

Învățătoria noastră e poftită, ca în interesul propriu să grijască, ca la încadrare să i-se satisfacă pretenziunile îndreptățite. Considerând nedreaptă dispozițiunea, carea stabilește adăusul de serviciu numai pe seama învățătorilor cu 4 clase secundare, prin carea sunt scurtați în interesele lor tocmai învățătorii noștri, Conzistorul a cerut prin Prea Veneratul Conzistor metropolitan sanarea acestei nedreptăți.

Asigurarea în întregime a acestor salare ar impune comunelor bisericesti sarcini insuportabile, dreptaceea dispunem, ca comitetele parohiale intru-cât nu ar fi făcut până acuma, să substearnă fără amânare rugarea adresată Conziliului Dirigent și ajustată cu documentele prevăzute în instrucțiunea ministerială de sub Nr. 76000/1907, cerând asemnarea ajutorului de stat, respective pentru posturile vacante punerea în vedere (§ 26) a acestui ajutor.

Deoarece multe comune bisericesti au fost silite în trecut să se supună la sarcini școlare exagerate de 50--100% după darea directă, pentru reducerea acestor sarcini la măsura potrivită sa petiționeze bazându-se pe dispozițiunile instrucțiunii (§ 33) ministeriale susamintite.

Caransebeș din ședința conzistorială școlară, ținuta în 28 Aprilie (11 Maiu) 1920.

Președintele conzistorului.

Filaret Musta m. p.
arhimandrit, vicariu episcopesc.

Nr. 984 Șc. ex 1920.

Circular

catră onorata preoțime și învățătorime din
dieceza Caransebeșului.

Consiliul Dirigent prin ordonanța sa de sub 15 Martie a. e. Nr. 7185, 1920 a invitat preoțimea și învățătorimea satelor noastre, să desvolte propagandă întinsă pentru recrutarea învățacilor ucenici de meserieși și negustori și a elevilor pentru școalele secundare.

Desvoltarea industriei și comerțului, creșterea intelectualilor a considerat-o biserica și în trecut ca una dintre principalele ei îngrijorări, cu atât mai mult interes trebuie să i-se dea acestei cauze acum, când depinde dela naționalizarea industriei, negoțului și instituțiilor publice conduse de intelectuali — toamă întărirea temelilor stăpânirii naționale.

Invităm dară onorata preoțime și învățătorime, ca studiind acel circular în bună înțelegere cu ceilalți conducători ai comunei bisericesti, să pună tot zelul în serviciul propagandei proiectate, să însușească pentru îmbrățișarea meseriilor, a negoțului și a școlii tinerimea potrivită și consemnarea tinerimei să o trimită la timp la destinație, adică comitetelor din orașele apropiate, instituite spre acest scop.

Sunt încă oameni cu inimă, cari jertfesc cu drag pentru prosperarea neamului, sprijinul acestora să se reclame pentru înființarea fondului proiectat și pentru sprijinirea tinerilor duși la învățătură.

Cel puțin acum când statul binevoitor își oferă sprijinul său larg, să apuce tinerimea noastră calea spre munca culturală intensiva, fără de care nu se poate asigura prosperarea temeinică a României, ceace dorește altcunui toată suflarea românească.

Caransebeș din ședința conzistorială școlară, ținută în 28 Aprilie v. (11 Maiu n.) 1920.

Președintele Consistorului:

Filaret Musta m. p.
arhimandrit, vicariu episcopesc.

Nr. 846, 1920.

Publicațiune.

Comunitatea de avere a fostului regiment confinar romano-bănățan Nr. 13 în calea licitațiunei publice, ce se va ținea în 12 Iunie a. e. la orele 10 a. m. la oficiul subsemnat, arendaș pe anul curent — dreptul de a culege în pădurile ei smeure, mure, belladona (mătrăgună) și floarea de tei.

Ofertele făcute în scris până la termenul așamintit sunt a se preda la oficiul subsemnat în plic înscris, provazut cu nota: ofert pentru smeure, respective pentru mure, belladona și pentru floarea de tei.

Ofertele, care sunt a se face pentru fiecare cere și pentru fiecare product separat, să numească în litere și cifre lamurit arenda oferită și să fie provazute cu vadiul prescris.

Drept vadiu sunt a se depune în bani gata sau în hârtii de valoare valabile de cautiune 10%, din arenda oferită.

Împărțirea cercurilor și condițiunile de arenda se pot vedea la oficiul subsemnat.

Caransebeș, în 12 Maiu 1920.

**Oficiul de economie al
Comunității de avere.**

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională ort. rom. din **Ramna** tractul protopresbiteral Boeșa-montană se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană pe lângă următoarele emolumente?

1. Salar în bani gata dela comuna bis. 1000 cor.
2. Întregirea dela stat.
3. Cortel în natură cu grădina de legume 800[?].
4. Un extravilan.
5. Pentru scripturistica 50 cor.
6. Pentru participare la adunarea generală 60 cor.
7. Dela înmormântări 4 cor., parastase 2 cor.

Alesul învățător este îndatorat a cerceta sf. biserică, a purta cantoratul în și afară de biserică și a purta și încheia socoțile bisericesti și ale cultului.

Preferiți vor fi acei cari sunt în stare a conduce corul vocal existent, pentru ce alesul va primi o remunerație deosebită.

Recurenții au să-și substearnă petițiile instruate cu documentele de lipsă Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral în Boeșa-montană și să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre ași arăta desteritatea în cântare, însă nu în ziua de alegere.

Ramna din ședința comitetului parohial ținută la 16 Februarie 1920.

Ioan Pincu

preșep. com. par.

Nr. 1039 Șc. ex 1920.

Acest concurs se aproaba cu adăușul, că el s'a substernut prin oficiul protopresbiteral.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 28 Aprilie (1 Maiu) 1920.

Președintele Consistorului:

Filaret Musta m. p.
arhimandrit, vicariu episcopesc.

Pentru întregirea definitivă a postului de *învățătoare* la școala conf. gr. or. rom. din comuna **Chevereshul-mare** se eserie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” cu următoarele emolumente:

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 1000 cor. iar restul întregire dela stat.
2. Pentru participarea la adunarea generală și conferințele învățătoresți 50 cor.
3. Pentru scripturistică 20 cor.
4. Dela înmormântări unde va fi poftită 4 cor.
5. Dela parastase 2 cor.
6. Cortel în natură cu grădină de legume.

Doritoarele de a ocupa acest post, au să-și substearnă petițiunile conform normelor din vigoare la Prea On. Oficiul protopresbiteral în Buziaș și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și a-și face cunoștință cu credincioșii.

Aleasa învățătoare se îndatorează a cerceta regulat ea însăși și a conduce tinerimea la biserică.

Chevereshul-mare, din ședința com. par. ținută la 22 Martie 1920.

George Popescu

preș. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa* protopresbiter.

Valeriu Minea

not. com. par.

3-3

Pentru îndeplinirea unui post de *învățător* la școala confesională ortodoxă română din **Hodos** protopresbiteratul Lugoj, se eserie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumente:

1. Salar în bani gata 600 coroane, iar restul ca întregire s'a petiționat dela stat.
2. Pentru participarea la adunarea generală și la adunările despărțămintelor învățătoresți 20 coroane.
3. Pentru scripturistică 10 coroane.
4. Dela înmormântări unde va fi poftit 2 cor.
5. Locuință liberă în edificiul școlii cu grădină de 1 jugher.
6. Alesul învățător e îndatorat a cerceta regulat sfânta biserică la toate slujbele dumnezecești, a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântări bisericești și funebreale.
7. A purta agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.
8. A compune socoșile bisericești și ale cultului.
9. După intravilanul folosit solvește însuși învățătorul toate dările.

Preferiți sunt cei cu cunoștințe muzicale spre a conduce corul vocal existent. De încălzirea salei de învățământ precum și de curățirea ei se îngrijește comuna bisericească.

Recursele instruite cu documentele de lipsă au a se înainta Prea Onoratului oficiu protopresbiteral în Lugoj, și recurenții sunt poftiți să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, nici decum însă în ziua de alegere.

Hodos, la 14 Martie 1920.

Simeon Blajovan

președ. com. par.

În conțelegere cu mine: *Dr. George Poponiciu*, protopresbiter.

Iulius Voda

notar.

3-3

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor ddo 1 Sep-temvrie 1916 Nr. 6680 B ex 1916 se eserie concurs, pentru ocuparea postului de capelan la parohia de cl. II-a cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul preot Ioan Maran din **Ciclova-română**, protopresbiteratul Oraviței cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumente:

1. 15 jug. pământ și anume: 3 jug. livadă „Tramnic” 4 jug. arătură „Dealul viilor”, 4 jug. arătură „Peris”, 4 jug. pădure „Morminți”.
2. Stola întreagă, uzuată dela 130 numere de casă. În lipsa de casă parohială alesul va avea a se îngriji singur de locuință afară de aceea a-și plăti și darea după pământul ce îl folosește.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită rugă-rile instruite conform normelor din vigoare Prea On. oficiu protopresbiteral din Oravița-montană.

Totodată sunt poftiți a se prezenta în sf. biserică spre a-și dovedi desteritatea în cântarea și oratoria bisericească cu prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual, nu însă în ziua alegerii.

Ciclova română, din ședința com. parohial ținută la 19 Martie (1 Aprilie) 1917

Ioan Stoia

paroh, președinte.

În conțelegere cu mine: *Cornel Ștefan* adm. protopop.

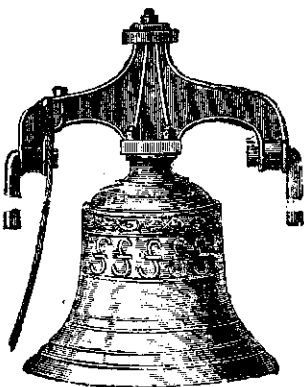
Simion Veverița

notar.

3-3

INTRAVILAN pentru o casă împreună cu o grădină e de vindut. A se întreba la văduva Baader Nr. 185. lângă biserică rom. în Caransebeș.

2-3

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote

și fabrică de scaune de fier pentru clopote

Timișoara-Fabric.

23-52

Calculări de preț se trimit gratuit.